Ioan Nicola (1938-2004)
Biobibliografie

ANA TODEA
Biblioteca Judeţeană Mureş

Abstract

Ioan Nicola (1938-2004). Biobibliography

This short biobibliography gives us some details about the life and the work of the university professor Ioan Nicola. He was a famous teacher, who has been granted by the Romanian Academy Award for his work ***Tratat de pedagogie şcolară****, in 1998.*

„Profesorul Nicola era firesc şi pitoresc prin comportamentul său de toate zilele, distins şi credibil prin discursul didactic ştiinţific, dar şi surprinzător de inovator prin noutăţile aduse în dezbaterea colectivă academică şi universitară."[1]

Keywords: *Ioan Nicola, biobibliography, education, scientific activity, pedagogy.*



Pedagogul, profesorul universitar Ioan Nicola s-a născut la 5 ianuarie 1938, în comuna Arada, astăzi Horea, judeţul Alba. *„Acolo a trăit puiul de moţ, acolo a germinat inteligenţa unuia dintre cei mai de seamă teoreticieni ai educaţiei din România celei de-a doua jumătăţi a secolului XX. După ce frecventează Şcoala Medie Financiară din Blaj, reuşeşte să se înscrie la cursurile fără frecvenţă ale liceului din Târnăveni. În 1958, i se aprobă o bursă pentru Universitatea din Bucureşti. În 1964, termină Facultatea de Filozofie, secţia Pedagogie, pe locul al II-lea,*

[1] Conducerea Universităţii „Petru Maior," Târgu-Mureş, ***Remember***, în ***Cuvântul liber***, an 16, nr. 185 (18 sept. 2004), p. 10.

BDD-A19425 © 2009 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:52 UTC)

din 40 de studenţi."[2] A obţinut titlul de doctor în pedagogie cu teza ***Rolul relaţiilor interpersonale în dinamica internă a colectivului de elevi***, Bucureşti, 1972. A urmat un curs de specializare în Danemarca (1994).

Activitatea profesională este una de excepţie: a fost repartizat la Institutul Pedagogic din Timişoara, ca preparator (1964); s-a transferat apoi, în acelaşi an, la Institutul Pedagogic de 3 ani din Târgu-Mureş, devenit Institutul de Învăţământ Superior, Universitatea Tehnică şi apoi Universitatea „Petru Maior." Aici îndeplineşte succesiv gradele didactice de preparator, asistent (1968), lector (1971), conferenţiar (1977), profesor universitar (1991); a fost primul decan (1993-1999) al Facultăţii de Ştiinţe şi Litere, membru în Senat mai mulţi ani şi director al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic (1997-2004). A predat cursuri de pedagogie la Facultatea de Medicină şi la Institutul de Teatru din Târgu-Mureş. Cercetările pe care le-a realizat s-au concentrat în direcţia surprinderii multitudinii de variabile pe care le implică fenomenul educaţional; a contribuit la rafinarea metodologiei de cercetare a fenomenului psihopedagogic, concepând un instrument original de cercetare a fenomenelor psihosociale, cunoscut sub denumirea de *Cadranele sociometrice*, care nuanţează metodologia propusă de sociologul american J. L. Moreno. Activitatea ştiinţifică s-a concretizat în 7 cărţi de pedagogie, atât ca autor unic, cât şi în colaborare, în cazul manualelor de pedagogie pentru liceele de specialitate; a publicat peste 80 studii şi articole în volume şi reviste de specialitate; a condus teze de doctorat în cadrul Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca; de asemenea, a fost referent ştiinţific pentru teze de doctorat şi pentru promovarea în posturi didactice; a îndrumat peste 100 de lucrări de gradul I la învăţători şi educatoare. Membru al Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, Filiala Mureş. Pentru valoarea deosebită a lucrării ***Tratat de pedagogie şcolară*** a primit *Premiul* „*Constantin Rădulescu Motru*" al Academiei Române, în 1998. Pe coperta IV a acestui tratat,[3] prof. univ. dr. Dumitru Salade a consemnat următoarele: „*De o modestie care-l onorează, Ioan Nicola a întreprins o muncă dificilă şi de durată, pentru a oferi literaturii*

[2] Prof. univ. dr. Ion Gh. Stanciu, ***In memoriam***, în ***Tribuna învăţământului***, 56, nr. 779-780, (10-16 ian. 2005), p. 11.

[3] Ioan Nicola, ***Tratat de pedagogie şcolară***, Bucureşti, Editura Aramis, 2003.

BDD-A19425 © 2009 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:52 UTC)

pedagogice şi şcolii româneşti, cu deosebire, o lucrare pe care o considerăm de referinţă [...] *Cartea se constituie astfel ca una din realizările de seamă ale pedagogiei contemporane, un instrument de lucru util nu numai profesorilor şi elevilor, ci oricărei persoane interesate în a-şi cunoaşte posibilităţile de dezvoltare*."

Ioan Nicola ne-a părăsit la 1 august 2004 şi a fost înmormântat la Târgu-Mureş. Amfiteatrul 10 de la Universitatea „Petru Maior" îi poartă azi numele: *Amfiteatrul „Ioan Nicola."*

* * *

Biografie selectivă:
Lucrări publicate:

- ***Microsociologia colectivului de elevi***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1974.
- ***Pedagogie generală***, 3 volume, Târgu-Mureş, Editura Institutului Pedagogic, 1974.
- ***Dirigintele şi sintalitatea colectivului de elevi***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1978.
- ***Pedagogie***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1992. Prefaţator: prof. univ. dr. D. Salade.
- ***Pedagogie***, ediţia a 2-a îmbunătăţită şi adăugată, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1994.
- ***Tratat de pedagogie şcolară***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1996, 2001, 2002, 2003.
- ***Tratat de pedagogie şcolară***, ediţia a 2-a, revizuită, Bucureşti, Editura Aramis, 2000.
- ***Meditaţii pe firul vieţii***, Târgu-Mureş, Casa de editură „Mureş," 2004.

- în colaborare:

- ***Pedagogie şcolară***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1980.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaş, ***Teoria educaţiei şi noţiuni de cercetare pedagogică: manual pentru clasa a XI-a şcoli normale***, vol. 4, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1990.

BDD-A19425 © 2009 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:52 UTC)

- Ioan Nicola, Domnica Fărcaş, ***Pedagogie generală (noţiuni fundamentale): manual pentru clasa a IX-a - şcoli normale***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1990.
- Ion Nicola, Domnica Fărcaş, ***Teoria educaţiei şi noţiuni de cercetare pedagogică: manual pentru clasa a XI-a şcoli normale***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1992.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaş, ***Pedagogie generală: (noţiuni fundamentale): manual pentru clasa a IX-a - şcoli normale***, vol. 3, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1992.
- Ion Drăgan, Ioan Nicola, ***Cercetarea psihopedagogică: (Ghid pentru elaborarea lucrărilor metodico-ştiinţifice în vederea obţinerii gradului didactic I)***, Târgu-Mureş, Editura Tipomur, 1993.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaş, ***Teoria educaţiei şi noţiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a şcoli normale***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1993.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaş, ***Pedagogie generală: (noţiuni fundamentale): manual pentru clasa a IX-a - şcoli normale***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1993.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaş, ***Teoria educaţiei şi noţiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a şcoli normale***, vol. 2, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1994.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaş, ***Teoria educaţiei şi noţiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a şcoli normale***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1995.
- Ion Drăgan, Ioan Nicola, ***Cercetarea psihopedagogică: (Ghid pentru elaborarea lucrărilor metodico-ştiinţifice în vederea obţinerii gradului didactic I)***, ediţia a 2-a revăzută şi adăugită, Târgu-Mureş, Editura Tipomur, 1995.
- Petru Hurducaciu, ***Caiet de ortografie clasele I-IV***, argument prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureş, Casa de Editură Mureş, 1997.
- Teodora Chira, ***Oglinda de cristal [povestiri]***, prefaţator prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureş, Editura Tipomur, 1999.
- Maria Dorina Paşca, ***Acordarea asistenţei psihopedagogice copilului infectat HIV: (ghid practic)***, cuvânt înainte prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureş, s.n., 2000.

BDD-A19425 © 2009 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:52 UTC)

• Bucur Maria, ***Învaţă să fii cetăţean!: Ghid pentru pregătire de performanţă la educaţie moral-civică. Clasele 3-4***, prefaţator prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureş, Editura Ardealul, [2003].

• Valeriu Fărcaş, ***Didactica educaţiei fizice***, argument prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureş, Editura Universităţii „Petru Maior," 2003.

• Emilia Albu, Alexandra Silvaş, Monica Filpişan, ***Teoria şi metodologia instruirii***, coordonator Ioan Nicola, Târgu Mureş, Editura Universităţii „Petru Maior," 2004.

Referinţe:

- în volume:

• Pantelimon Golu, ***Psihologie socială***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1974, p. 258.

• Ion Gh. Stanciu, ***A Concise History of Pedagogy in Romania***, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1982, p. 51-52.

• Mielu Zlate, ***Cunoaşterea şi activitatea grupurilor sociale***, Bucureşti, s.n., 1982, p. 53.

• Adrian Neculau, ***A fi elev***, Bucureşti, Editura Albatros, 1983, p. 112-113.

• *** ***Psihologia educaţiei şi dezvoltării***, Bucureşti, Editura Academiei, 1983, p. 183.

• Ion Gh. Stanciu, ***Şcoala şi pedagogia în secolul XX***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1983, p. 6, 285, 287, 321, 322, 327.

• Ana Tucicov-Bogdan, ***Psihologia socială în România***, Bucureşti, Editura Academiei, 1984, p. 192.

• Dumitru Mister, ***Metodologia cercetării în educaţie şi învăţământ***, Bucureşti, Editura Litera, 1985, p. 74-75.

• Pantelimon Golu, ***Orientări şi tendinţe în psihologia şcolară contemporană***, Bucureşti, Editura Litera, 1988, p. 201.

• Revista ***Leintungspirt***, Danemarca, nr. 4, 1988.

• Elena Joiţa, ***Eficienţa instruirii: Fundamente pentru o didactică praxiologică***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1998.

• Septimiu Chelcea, ***Un secol de cercetări psihopedagogice***, Iaşi, Editura Polirom, 2002, p. 128, 140.

• ***Who's who în România***, Bucureşti, Editura Pegasus Press, 2002, p.

BDD-A19425 © 2009 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:52 UTC)

452.

- în periodice:

- ***Ioan Nicola. Microsociologia colectivului de elevi*** / Gheorghe Giurgiu, în ***Steaua roşie***, an 27, nr. 7 (10 ianuarie 1975), p. 2, 1 foto.
- ***Profesorul Ioan Nicola, premiat de Academia Română***, în ***Cuvântul liber***, an 10, nr. 240 (9 dec. 1998), p. 1.
- ***Prof. univ. dr. Ioan Nicola, premiat de Academia Română*** / Lucreţia Pop, în ***Cuvântul liber***, an 13, nr. 220 (8 nov. 2001), p. 1, 5, 1 foto.
- ***Profesorii de lângă noi: Prof. univ. dr. Ioan Nicola*** / Iulian Boldea, în ***Cuvântul liber***, an 15, nr. 56 (21 mar. 2003), p. 6, 1 foto.
- ***Remember [Ioan Nicola]*** / Conducerea Universităţii „Petru Maior," în ***Cuvântul liber***, an 16, nr. 185 (18 septembrie 2004), p. 10.
- ***In memoriam: Prof. univ. dr. Ioan Nicola (5 ian. 1938-1 aug. 2004)*** / Colegii de la Universitatea „Petru Maior," în ***Cuvântul liber***, an 16, nr. 151 (3 aug. 2004), p. 2, 1 foto.
- ***In memoriam [Ioan Nicola]*** / Prof. univ. dr. Ioan Gh. Stanciu, în ***Tribuna învăţământului***, 56, nr. 779-780 (10-16 ianuarie 2005), p. 11.

BDD-A19425 © 2009 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:52 UTC)